

LERAAR IN HART EN NIEREN

Een leraar in hart en nieren zoekt evenwicht tussen de zachte, liefdevolle maar ook emotionele kant enerzijds, en de correcte, idealistische, hardwerkende kant anderzijds. Dat betekent dat beide kanten een plek moeten krijgen.

door Jan Ruigrok

Ieder mens is bij geboorte een prinsje (m/v, uiteraard) waarbij het hele hof bewonderend om het wiegje staat. Opvoeders vertellen wat hij moet doen om een volmaakte prins te worden. De meeste lessen worden met liefde gegeven en zijn meer dan nuttig: het leven van een prins ziet er geweldig uit. Waardering, vrienden, bewondering en wat al niet meer, worden zijn deel. En dat levert veel moois op, bijvoorbeeld een prachtbaan als leraar.

Kanten van jezelf verstoppen

Maar pas op! Achter al die wijze lessen gaat de vloek van de boze heks schuil: 'Als jij je misdraagt, verander je in een lelijke kikker', 'als je met een naald in je vinger prikt, val je honderd jaar in slaap' of 'als ouders van leerlingen gaan klagen, krijg je nooit die vaste aanstelling.' Dus kiest hij ervoor een aantal kanten van zichzelf te niet te laten zien. Dat is de kikker die hij verstopt.

Teveel verbergen is tekort doen

Het is wijs om bepaalde uitingen van gedrag enigszins te beperken. Voor een leraar die warme gevoelens koestert voor een gespierde sportschool-hunk uit HAVO-5, is professionele afstand een waardevol goed. Maar wie zijn kikker teveel verbergt, doet anderen en zichzelf tekort. En daarbij: hoe harder je hem verstopt, hoe kwaadaardiger hij op volkomen ongelegen momenten uit het moeras springt om luid kwakend schade aan te richten. En dat terwijl hij zo lief kan zijn...!

Balans zoeken

Ons boek, *Leraar in Hart & Nieren*, zoekt naar een balans tussen de kikker en de prins in iedere leraar. De kikker vertegenwoordigt het Hart; het is de zachte kant, daar waar Liefde en verlangens huizen. Maar waar zich ook in donkere spelonken donkere, onvermoede krachten verborgen houden... De prins vertegenwoordigt de kant van de nieren. Die richten zich op wat van buiten komt. Ze selecteren het gezonde en voeren het gif af. Misschien herken je aan de hand van deze kenmerken (zie schema hiernaast) de Prins en de Kikker in jezelf.

Van kikker naar prins

In een trainingsoefening laat ik (aankomende) professionals hun ideaal beschrijven. 'Oké', zeg ik, 'zover ben je dus nog niet. Op dit moment ben je een kikkertje dat zich wil ontwikkelen. Laten we op weg gaan naar je ideaal.' In de ruimte staat in één hoek het beeld van een prachtprins en in een andere zit een kikker in moeras. De prins in wording start bij de kikker en reist vervolgens naar zijn ideaal. Er is echter een klein *maar*: zijn broek is met een spinbinder (en satanisch genoeg) aan de radiator gehaakt: hoe dichter hij zijn ideaal benadert, hoe groter de spanning. En als hij te ver doorgaat, staat hij in zijn spreekwoordelijke blote billen.

De les van dit sprookje is dat hoe meer afstand je neemt van wie je bent, hoe groter de terugslag als je de fout ingaat. Met een klap sla je terug en kun je vanuit het moeras opnieuw op weg naar je prinsstatus. Sommige mensen vinden in deze sisyphus-arbeid een levensvervulling.

Jan Ruigrok is trainer/adviseur bij ECHO, het Expertisecentrum Herstelrecht in het Onderwijs.

Info: www.herstelrechtinhetonderwijs.nl, www.rigardus.nl

Literatuur bij dit thema

Jan Ruigrok en Riet Fiddelaers-Jaspers: *Leraar in Hart en Nieren*, over communicatie in onderwijssituaties. www.in-de-wolken.nl en de boekhandel.
Eric Berne: *What Do You Say After You Say Hello?*
ISBN 0-394-17833.
Robert Frits *De weg van de minste weerstand*,
ISBN: 90-202-6005-7